

2019 | 2020

JAAR
VERSLAG

SENAAT

Ce texte est également disponible en français.

© Senaat.be

V.U.: Gert Van der biesen,
secretaris-generaal van de Belgische Senaat

OPRICHTING van het Kenniscentrum voor de Institutionele Aangelegenheden

Op 29 maart 2019 richtte de Senaat een Kenniscentrum voor de Institutionele Aangelegenheden op binnen de diensten van de Senaat. Om dit mogelijk te maken, voegde hij in zijn [Reglement](#) de nieuwe artikelen 87/1 tot 87/3 in¹.

Aan de basis van de oprichting van dit Kenniscentrum ligt een dubbele vaststelling. Enerzijds ontbreekt het in België, ondanks de elkaar opvolgende staats-hervormingen, aan een publieke instelling die de kennis en expertise inzake institutionele aangelegenheden bundelt. Anderzijds vervult de Senaat in het institutionele domein een bijzondere rol en is hij daarvoor ook omkaderd. Met de oprichting van het Kenniscentrum in de Senaat kan de bestaande leemte worden opgevuld, zonder dat daarvoor bijkomend personeel of extra financiële middelen zijn vereist².

Concreet heeft het Kenniscentrum voor de Institutionele Aangelegenheden als opdracht³:

- de kennis inzake institutionele aangelegenheden bijeen te brengen, te ontwikkelen en ter beschikking te stellen van het publiek;
- een multidisciplinair netwerk van specialisten en belanghebbenden inzake de institutionele aangelegenheden te ontwikkelen en te beheren;
- op vraag van het Bureau of een commissie, verheldering te bieden bij elke institutionele vraag waarvoor de Senaat bevoegd is;
- de andere taken te vervullen die het Bureau aan het Kenniscentrum opdraagt.

Het Kenniscentrum voor de Institutionele Aangelegenheden dient ook jaarlijks een verslag over zijn werkzaamheden uit te brengen⁴.

1. Parl. St., Senaat, nr. [6-497/1-4](#).

2. Parl. St., Senaat, nr. [6-497/1](#).

3. Artikel 87/2 van het Reglement van de Senaat.

4. Artikel 87/3 van het Reglement van de Senaat.

PLAATS EN OPDRACHT van het Kenniscentrum voor de Institutionele Aangelegenheden

Het Kenniscentrum wordt “binnen de diensten” opgericht. Dit betekent dat de diensten van de Senaat de werking van het Kenniscentrum moeten verzekeren. Het centrum maakt deel uit van de diensten van de Senaat en biedt ondersteuning bij de werkzaamheden van de organen van de Senaat. Er worden echter geen bijkomende middelen ingeschreven in de dotatie van de Senaat⁵.

De institutionele aangelegenheden waarrond het Kenniscentrum werkt, bestrijken een ruimer terrein dan de problematiek van de staatshervorming. Ze vallen grotendeels samen met de belangrijkste constitutionele bevoegdheden van de Senaat: het hele domein van de Grondwet, de bijzondere wetgeving en de regeling van de belangenconflicten⁶.

De indieners van het voorstel tot aanvulling van het Reglement van de Senaat hadden aanvankelijk de bedoeling om het Kenniscentrum te laten samenwerken met een wetenschappelijk comité waarvan de leden worden aangesteld door de commissie die bevoegd is door de institutionele aangelegenheden.

Tijdens de bespreking van het voorstel dat aanleiding heeft gegeven tot de oprichting van het Kenniscentrum werd deze intentie uitdrukkelijk weggelaten⁷.

Het Kenniscentrum heeft ook een maatschappelijke dimensie. De door het centrum verzamelde en verder ontwikkelde kennis moet zo toegankelijk mogelijk worden gemaakt voor het publiek. De transparantie van de werking van het kenniscentrum is ook belangrijk omdat ze de werkzaamheden van de Senaat in het domein van de institutionele aangelegenheden beter zichtbaar kan maken⁸.

5. Parl. St., Senaat, nr. [6-497/3](#), p. 4

6. Parl. St., Senaat, nr. [6-497/3](#), p. 4

7. Parl. St., Senaat, nr. [6-497/2](#), amendement nr. 2

8. Parl. St., Senaat, nr. [6-497/3](#), p. 5.

EERSTE JAARLIJKS VERSLAG

Het eerste jaarlijks verslag van het Kenniscentrum heeft betrekking op een bijzondere periode in de werking van de Senaat.

Elk van de drie takken van de federale wetgevende macht verklaarde dat er reden is tot herziening van de Grondwet. De verklaring tot herziening van de Grondwet werd bekendgemaakt in het Belgisch Staatsblad van 23 mei 2019⁹.

Op 26 mei 2019 - d.i. enkele maanden na de oprichting van het Kenniscentrum - vonden vervolgens verkiezingen tot algehele vernieuwing van de Kamer van volksvertegenwoordigers en van de parlementen van de gemeenschappen en de gewesten plaats. Ingevolge deze verkiezingen werd de Senaat volledig vernieuwd overeenkomstig artikel 67 van de Grondwet. 50 senatoren werden aangeduid door de parlementen van de gemeenschappen en de gewesten; vervolgens hebben deze senatoren 10 senatoren gecoöpteerd, waardoor de Senaat sinds 12 juli 2019 opnieuw geconstitueerd is.

De onderhandelingen over de vorming van een federale regering namen heel wat tijd in beslag. Op 1 oktober 2020 konden de ministers en staatssecretarissen van de regering-De Croo I de eed afleggen.

INITIATIEVEN 2019-2020

Senlex

Reeds in 2014 heeft de Senaat het initiatief genomen om [SenLex](#) op te starten, een databank over institutionele aangelegenheden.

Het vertrekpunt van deze databank wordt gevormd door de gecoördineerde Grondwet en de verschillende bijzondere en gewone wetten die de juridische vertaling zijn van de opeenvolgende staats hervormingen.

Dit zijn de normen waarin de Belgische institutionele regelgeving vervat ligt. Wie de precieze draagwijdte van die regelgeving wenst te kennen, heeft echter zelden voldoende aan de wettekst alleen. De inhoud van de institutionele wetteksten wordt in ruime mate bepaald door de parlementaire voorbereiding ervan, door de arresten van het Grondwettelijk Hof en door de adviezen en

⁹ Belgisch Staatsblad, 23 mei 2019, p. 48 776 e.v.

arresten van de Raad van State. Er is dus wel degelijk bijzonder veel officiële informatie over de institutionele regelgeving beschikbaar. Die informatie is echter zeer verspreid en weinig overzichtelijk. Senlex brengt die officiële informatie uit de parlementaire voorbereiding, de arresten van het Grondwettelijk Hof en de adviezen en arresten van de Raad van State samen. Het verzamelen van die kennis en de terbeschikkingstelling ervan aan het publiek is een kerntaak van het Kenniscentrum.

SenLex werd officieel voorgesteld op 13 oktober 2018.

Concreet gaat het om de volgende teksten:

- De gecoördineerde Grondwet
- Bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen
- Gewone wet van 9 augustus 1980 tot hervorming der instellingen
- Wet van 31 december 1983 tot hervorming der instellingen voor de Duitstalige Gemeenschap
- Bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Grondwettelijk Hof
- Bijzondere wet van 12 januari 1989 met betrekking tot de Brusselse instellingen
- Bijzondere wet van 16 januari 1989 betreffende de financiering van de Gemeenschappen en de Gewesten
- Artikel 13bis van de Nieuwe Gemeentewet. Dit artikel regelt de voordracht van de burgemeesters in de randgemeenten rond Brussel en kan slechts worden gewijzigd met een bijzondere meerderheid.

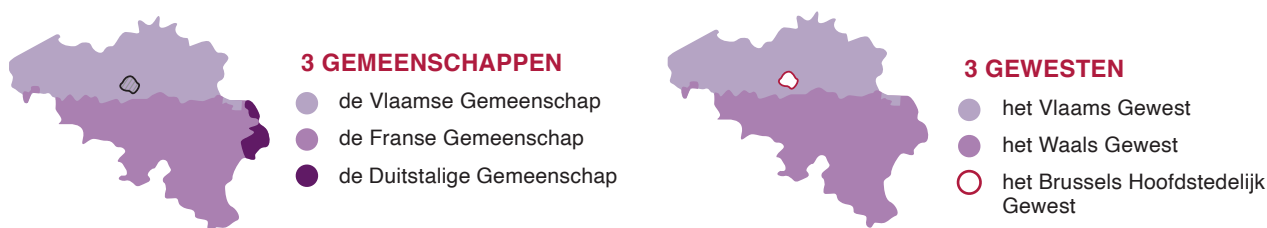
Deze wetteksten worden weergegeven in de drie landstalen, met uitzondering van de bijzondere wet van 12 januari 1989 met betrekking tot de Brusselse instellingen, waarvan geen authentieke Duitse vertaling beschikbaar is. De teksten werden opgenomen in hun versie van 1 juli 2014, datum waarop het laatste onderdeel van de Zesde Staatshervorming in werking is getreden. De wijzigingen die sedertdien aan deze teksten werden aangebracht, worden uiteraard steeds opgenomen in SenLex, terwijl het mogelijk blijft om de oudere versies te raadplegen.

SenLex beperkt zich echter niet tot de wetteksten zélf. Bij elk artikel - vaak zelfs bij de onderdelen van een artikel - kan men ook annotaties raadplegen. Die annotaties zijn de parlementaire voorbereiding, arresten van het Grondwettelijk Hof, adviezen van de Raad van State, soms ook een toelichting en verwijzingen naar relevante regelgeving.

De annotaties betreffen in de eerste plaats de parlementaire voorbereiding die betrekking heeft op het artikel of het onderdeel ervan. Op die wijze werd de volledige parlementaire voorbereiding van de Zesde Staatshervorming in de databank verwerkt. Ook de volledige parlementaire voorbereiding van latere wetswijzigingen wordt systematisch opgenomen.

Een tweede groep annotaties betreft de rechtspraak en de adviezen. Het gaat voornamelijk over de arresten van het Grondwettelijk Hof en de adviezen van de Raad van State bij wetsontwerpen en ontwerpen van decreet en van

ordonnantie. Zo vindt men in SenLex links naar adviezen op de websites van alle Belgische wetgevende assemblees: Kamer, Senaat en de deelstaatparlementen (Vlaams Parlement, Waals Parlement, Parlement van de Franse Gemeenschap, Brussels Hoofdstedelijk Parlement, Vergadering van de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie, Vergadering van de Franse Gemeenschapscommissie en Parlement van de Duitstalige Gemeenschap). Uitzonderlijk werd ook een enkele parlementaire vraag opgenomen, voor zover deze de bevoegdheidsverdeling tussen de federale overheid, de gemeenschappen en de gewesten kan verduidelijken.

SenLex biedt verschillende zoekmogelijkheden aan: men kan zoeken in “full tekst”, zoeken via een trefwoordenregister of rechtstreeks zoeken in wetteksten, parlementaire voorbereiding, rechtspraak en adviezen

SenLex groeit elke dag aan. Vanzelfsprekend worden herzieningen van de Grondwet en wijzigingen van de institutionele wetten meteen in SenLex verwerkt. Als gevolg van de wijzigingen aangebracht bij de herziening van de Grondwet van 24 oktober 2017 en van 22 april 2019 werden nieuwe versies van de artikelen 12 en 149 van de Grondwet ingevoegd. Ook de wijzigingen die sedert 1 juli 2014 werden aangebracht aan de verschillende bijzondere wetten werden opgenomen in SenLex. Daarbij moet worden opgemerkt dat verschillende wijzigingen aan de (federale) bijzondere wetten soms het gevolg zijn van decreten die door de gemeenschaps- en gewestparlementen werden aangenomen ingevolge de constitutieve autonomie waarover zij beschikken. SenLex wordt evenwel vooral gespijsd door de constante vloed aan arresten van het Grondwettelijk Hof en adviezen van de Raad van State.

Op 1 januari 2021 werden in totaal reeds meer dan 7500 annotaties opgenomen.

Op deze wijze wil SenLex een zo volledig mogelijke en actuele databank aanbieden aan het publiek.

Colloquia en evenementen

Persvrijheid in de 21ste eeuw

De Senaat organiseerde op vrijdag 29 november 2019 een colloquium over de persvrijheid in de 21ste eeuw. Ook dit was een initiatief van het Kenniscentrum voor de Institutionele Aangelegenheden.

De "vrijheid van drukpers", die reeds gewaarborgd wordt sedert de inwerking-treding van de Belgische Grondwet in 1831, is één van de fundamenteën van de rechtsstaat en vormt een hoeksteen van het Belgisch democratisch bestel. Zij geniet dan ook een bijzondere grondwettelijke bescherming, meer bepaald in de artikelen 25 en 150 van de Grondwet. Zo kan geen censuur worden ingevoerd en werd een specifiek stelsel van "getrapte aansprakelijkheid" ontwikkeld dat van toepassing is op schrijvers, uitgevers, drukkers enz. Drukpersmisdrijven komen in beginsel ook voor het hof van assisen.

Vandaag werken de media op een volledig andere manier dan in 1831. De geschreven pers, radio en televisie ondervinden steeds meer concurrentie van sociale en digitale media. Het onderscheid tussen de geschreven pers, de audiovisuele media en de nieuwe media is achterhaald. Vrijwel alle kranten en tijdschriften hebben een eigen webpagina en zijn ook aanwezig op sociale media.

Is het beschermingsregime dat de Grondwetgever in de 19de eeuw uittekende, vandaag nog wel adequaat? Als de vrijheid van drukpers ook zou gelden voor radio, televisie en de nieuwe media, hoe zit het dan met de bescherming van schrijvers in het licht van de getrapte aansprakelijkheid? Worden journalisten nog wel voldoende beschermd tegen vervolging? En is het hof van assisen het meest geschikte rechtscollege om drukpersmisdrijven te berechten?

Verscheidene experts uit de academische wereld, de juridische praktijk en de media hebben getracht op deze en andere vragen een antwoord te formuleren en hebben suggesties gedaan om de persvrijheid ook in de toekomst te garanderen.

Na de inleiding door professor Jan Velaers, gewoon hoogleraar aan de univer-

siteit Antwerpen, hebben de heren Quentin Van Enis, professor aan de *Université de Namur* en de heer Pol Deltour, Nationaal secretaris Algemene Vereniging van Beroepsjournalisten in België/Vlaamse Vereniging van Journalisten, een uiteenzetting gegeven over het toepassingsveld van artikel 25 van de Grondwet, dat de vrijheid van drukpers waarborgt. Vervolgens hebben de heren Dirk Voorhoof, professor emeritus aan de Universiteit Gent, en Alain Strowel, professor aan de *Université Catholique de Louvain*, de getrapte aansprakelijkheid bij drukpersmisdrijven onder de loep genomen. De eventuele correctionalisering van drukpersmisdrijven maakte het voorwerp uit van de tussenkomsten van de heer Tom Bauwens, advocaat bij Eubelius, en mevrouw Martine Simonis, Nationaal secretaris van de *Association Générale des Journalistes Professionnels de Belgique/Association des journalistes professionnels*.

De senatoren Karin Brouwers (CD&V), Katia Segers (sp.a) en Julien Uyttendaele (PS) gingen vervolgens hierover in debat.

Een verslag van dit colloquium, samen met enkele wetenschappelijke bijdragen van de verschillende experten die erin aan bod kwamen, kan men terugvinden in de publicatie "Persvrijheid in de 21ste eeuw", die ook op de [website](#) van de Senaat kan worden geraadpleegd.

100 Jahre OstBelgien

Op 10 januari 1920 trad het Verdrag van Versailles in werking met als gevolg dat de gebieden van Eupen, Malmedy en Sankt Vith Belgisch werden.

De Duitstalige Gemeenschap van België vierde dit honderdjarige jubileum met een academische zitting op uitnodiging van Mevrouw Sabine Laruelle, Voorzitster van de Senaat, de heer Karl-Heinz Lambertz, Voorzitter van het Parlement van de Duitstalige Gemeenschap, en de heer Oliver Paasch, Minister-President van de Duitstalige Gemeenschap.

De [academische zitting](#) bestond uit korte toespraken, o.m. van Mevrouw Sophie Wilmès, eerste minister, en de heer Armin Laschet, minister-president van het Land Noordrijn-Westfalen.

Colloquium Rechten van het kind

Omdat het 20 jaar geleden is dat [artikel 22bis in de Belgische Grondwet](#) werd ingevoerd en na de recente viering van het 30-jarige bestaan van het Internationaal Verdrag voor de rechten van het kind, had de Senaat, op initiatief van het Kenniscentrum voor Institutionele Aangelegenheden, op 26 maart 2020 een [colloquium, gewijd aan de rechten van het kind](#) gepland.

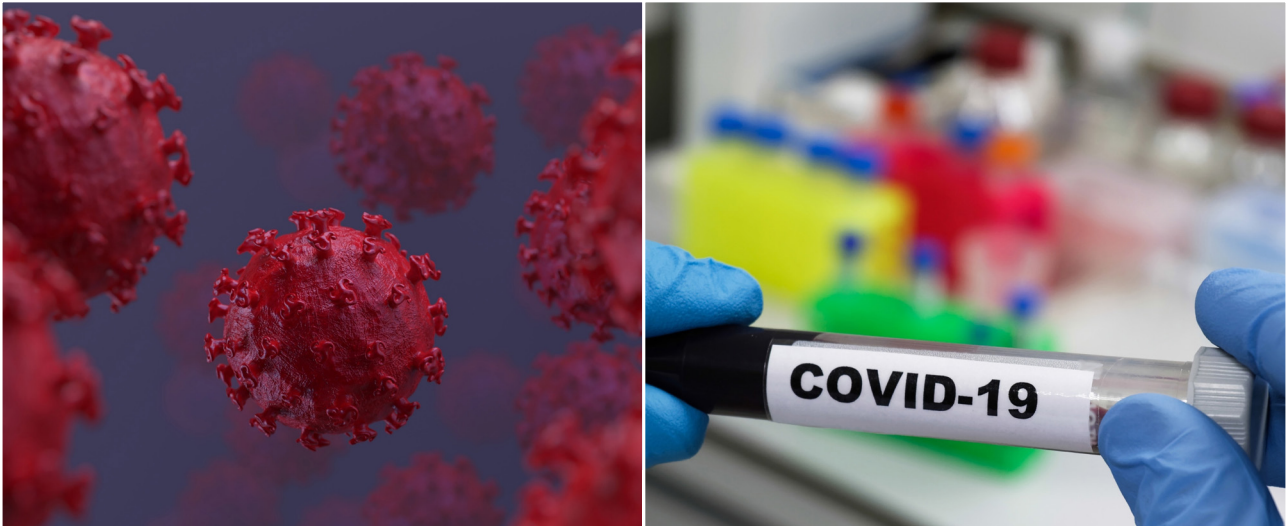
Dit colloquium, met als titel “Kinderrechten: toekomstperspectieven”, moest de tegenhanger vormen van een ander evenement dat op 23 maart 2020 had moeten plaatsvinden, en waar 150 kinderen van 12 jaar uit de drie Gemeenschappen van het land in de Senaat zouden samenkomen om deel te nemen aan workshops over het thema kinderrechten. Deze workshops zouden worden begeleid door organisaties uit het maatschappelijk middenveld (UNICEF, Koning Boudewijnstichting en vele andere vzw's uit Vlaanderen, Wallonië en Brussel die actief zijn in de sector van de kinderrechten).

De Senaat heeft dit dubbelevenement moeten afgelasten wegens de COVID-19-crisis.

Het colloquium van 26 maart 2020 had een bijeenkomst moeten zijn van academici, politici en mensen met praktijkervaring, waar gedebatteerd zou worden over de uitdagingen op het vlak van kinderrechten in de komende decennia.

De uitgenodigde sprekers waren de heer Johan Put, hoogleraar aan de faculteit Rechten (KUL), mevrouw Caroline Vrijens, de Vlaamse Kinderrechtencommissaris, de heer Bernard De Vos, de Franstalige Kinderrechtencommissaris, de heer Thierry Moreau, hoogleraar aan de faculteit Rechten (*UCLouvain*), mevrouw Lien Magerman, coördinator van de Kinderrechtencoalitie Vlaanderen, en mevrouw Julianne Laffineur, coördinator van CODE (*Coordination des ONG pour les droits de l'enfant*).

De senatoren Farida Tahar (Ecolo-Groen), Leo Pieters (Vlaams Belang), Nadia El Yousfi (PS), Gaëtan Van Goidsenhoven (MR), Willem-Frederik Schiltz (Open VLD), Antoine Hermant (PVDA-PTB), Annick Lambrecht (sp.a), Anne-Catheri-

ne Goffinet (cdH) en volksvertegenwoordiger Tinne Rombouts (CD&V-fractie van het Vlaams Parlement) hadden bevestigd dat zij aanwezig zouden zijn op het slotdebat van het colloquium.

Institutioneel nieuws

Op de website van de Senaat werd een aparte rubriek "[Institutioneel nieuws](#)" gecreëerd waar het Kenniscentrum voor de Institutionele Aangelegenheden regelmatig nieuwe bijdragen publiceert waarin institutionele aspecten aan bod komen, veelal naar aanleiding van de parlementaire actualiteit of recente uitspraken van het Grondwettelijk Hof en adviezen van de Raad van State.

Deze bijdragen hadden onder meer betrekking op de bevoegdheidsverdeling inzake gewestelijke belastingen, de voordrachten van de Senaat van kandidaten als rechter in het Grondwettelijk Hof, de rechterlijke controle op de naleving van overlegprocedures in het Belgische samenwerkingsfederalisme en de ideologische alarmbelprocedure.

Covid 19-crisis

De Senaatscommissie voor de Institutionele Aangelegenheden heeft op 25 september 2020 de bespreking aangevat van, enerzijds, een inventaris van de transversale aandachtspunten die in België zijn gerezen naar aanleiding van de Covid 19-crisis en, anderzijds, een vergelijkend onderzoek naar de wijze waarop andere Europese Staten de Covid 19-crisis hebben aangepakt.

De Covid 19-crisis heeft immers geleid tot veel beleidsvragen en beleidsmaatregelen in een breed scala van beleidsdomeinen: gezondheidszorg, bijstand aan personen, economie, toerisme, cultuur, onderwijs en zelfs afvalbeleid. Het Kenniscentrum heeft een [inventaris van de transversale aandachtspunten](#) en beleidsmaatregelen opgesteld die een vorm van overleg, samenwerking of coördinatie vergen. Deze inventaris is een samenvatting van de wijze waarop de Covid 19-crisis in België werd aangepakt in de grensgebieden tussen de verschillende bevoegdheidsdomeinen. Daartoe worden traditioneel ook de grondrechten gerekend, die ook een belangrijk onderdeel van deze studie uitmaken.

Om deze lijst op te stellen, raadpleegde het Kenniscentrum voornamelijk de notulen van de plenaire vergaderingen en commissievergaderingen van de Kamer van volksvertegenwoordigers en van de parlementen van de deelstaten, alsook de adviezen van de Raad van State en de verslagen aan de Koning over de bijzondere-machtenbesluiten. De inventaris vermeldt voor elk aandachtspunt de toepasselijke bestaande Belgische wetgeving, een korte uitleg over de geldende bevoegdheidsverdeling en een omschrijving van het betrokken aandachtspunt.

De [tweede vergelijkende studie](#) die door het Kenniscentrum werd uitgevoerd onderzoekt hoe een aantal andere Europese landen de gezondheidscrisis hebben aangepakt. Het betreft in het bijzonder Italië, Spanje, Oostenrijk, Duitsland, Frankrijk, Zwitserland, Nederland en Zweden. De afzonderlijke nota's die voor elk van deze landen werden opgemaakt, belichten verschillende aspecten, zoals de staatsstructuur van het land en de bevoegdheidsverdeling, de belangrijkste actoren die een invloed hebben gehad op de besluitvorming, de genomen maatregelen met betrekking tot de capaciteit van de ziekenhuizen, de beschikbaarheid van medisch beschermingsmateriaal, coronatests en mondkapjes, de uitbouw van contactonderzoek en corona tracing-apps, de genomen maatregelen in het onderwijs, meer bepaald de sluiting en heropening van scholen, de genomen maatregelen om de economische impact van de coronacrisis op te vangen, de inperking van de grondrechten, zoals de noodtoestand, de lockdown en de track and tracing en de beperkingen van het eventuele reisverkeer.

In dat verband organiseerde de Senaatscommissie voor de Institutionele Aangelegenheden tijdens de maanden september tot december 2020 verschillende hoorzittingen, met name:

- **op 23 oktober 2020:** voorstelling van het rapport “Democratieën geconfronteerd met de Covid 19-pandemie” van de Parlementaire Assemblee van de Raad van Europa door de heer Piero Fassino, lid van de Italiaanse delegatie bij de Parlementaire Assemblee van de Raad van Europa, ondervoorzitter van de Commissie voor Politieke Zaken en Democratie van de Parlementaire Assemblee van de Raad van Europa, voorzitter van de Commissie Buitenlandse betrekkingen van de Italiaanse Kamer van volksvertegenwoordigers;
- **op 23 oktober 2020:** stand van zaken over het respect voor de democratie, de rechtsstaat en de mensenrechten bij de aanpak van de Covid 19-crisis door de lidstaten van de Raad van Europa door de heer Christophe Poirel, directeur van het Directoraat Mensenrechten, Directoraat-generaal Mensenrechten en Rechtsstaat, Raad van Europa;
- **op 27 november 2020:** voorstelling van het verslag “Covid 19, een test voor de mensenrechten” door mevrouw Els Keytsman en de heer Patrick Charlier, codirecteurs van UNIA.

Op 11 december 2020 werd ook het verslag “De aanpak van de Covid 19-gezondheids crisis”, dat door het Waals Parlement werd opgemaakt, voorgesteld aan de commissie voor de Institutionele Aangelegenheden.

Deze commissie heeft de intentie om ook de werkzaamheden van de Covid-commissies van het Vlaams Parlement, het Brussels Parlement en van de Kamer van Volksvertegenwoordigers nauw op te volgen. Deze verslagen zijn echter nog niet klaar.

Nota's ten behoeve van de commissies van de Senaat

In het kader van de wetgevende bevoegdheid van de Senaat, die wordt geregeld door de artikelen [77](#) en [78 van de Grondwet](#), heeft de commissie voor de Institutionele Aangelegenheden verschillende wetsontwerpen en wetsvoorstellen behandeld.

Daarnaast kan de Senaat, ingevolge [artikel 56 van de Grondwet](#), op verzoek van vijftien van zijn leden, op verzoek van de Kamer van volksvertegenwoordigers, van een Gemeenschaps- of Gewestparlement of van de Koning, bij volstreekte meerderheid van de uitgebrachte stemmen, met ten minste een derde van de uitgebrachte stemmen in elke taalgroep, beslissen dat een vraagstuk dat eveneens gevolgen heeft voor de bevoegdheden van de gemeenschappen of de gewesten, het voorwerp zal uitmaken van een informatieverslag. Een dergelijk informatieverslag dient te worden goedgekeurd bij volstreekte meerderheid van de uitgebrachte stemmen, met ten minste een derde van de uitgebrachte stemmen in elke taalgroep. De verschillende commissies die de Senaat tijdens deze legislatuur heeft opgericht - de commissie voor de Institutionele Aangelegenheden, de commissie voor de Transversale Aangelegenheden en de commissie voor de Democratische Vernieuwing en Burgerschap - bespreken verschillende informatieverslagen die betrekking hebben op onderwerpen van uiteenlopende aard.

De Juridische Dienst van de Senaat heeft, ten behoeve van de verschillende commissies van de Senaat, meerdere nota's geredigeerd die betrekking hebben op de informatieverslagen, wetsontwerpen en wetsvoorstellen die worden behandeld. Deze werkzaamheden maken integraal deel uit van het Kenniscentrum voor de Institutionele Aangelegenheden.

Deze nota's hebben, onder meer, betrekking op de bevoegdheidsverdeling tussen de federale overheid, de gemeenschappen en de gewesten in het kader van het informatieverslag betreffende de noodzakelijke samenwerking tussen de federale overheid en de Gemeenschappen inzake de [bestrijding van fake news](#), op het [stemrecht van de in het buitenland verblijvende Belgen](#) uit te breiden naar de verkiezing van de Gemeenschaps- en Gewestparlementen, over de [grondwettelijke kwalificatie](#) van wetsontwerpen en wetsvoorstellen, op de [uittredingsvergoeding voor parlementsleden](#), de [verkiezingsuitgaven](#), e.d.m.

Kenniscentrum institutionele aangelegenheden
info@senate.be

Belgische Senaat
Natieplein 1
1009 Brussel

SENAAT